

Projekt dotyczy wpływu działalności bobra na zmiany funkcjonowania środowiska przyrodniczego oraz na gospodarkę człowieka w górach. Bóbr, zwany inżynierem środowiska, nie dostosowuje się do istniejących warunków środowiskowych lecz je przekształca poprzez budowanie żeremi, tam, kopanie nor i kanałów. Tamy, tworzone przez bobry spowalniają przepływ wody i podnoszą poziom wody, co doprowadza do powstania dużych obszarów, w których zatrzymywana jest woda. Bóbr, głównie w wyniku polowań, zniknął z Karpat prawdopodobnie pod koniec XVI. Jego reintrodukcja w polskich Beskidach miała miejsce w latach 80. i 90. XX w. i miała na celu m.in. zwiększenie bioróżnorodności oraz przywrócenie właściwych stosunków wodnych w środowisku silnie zmienionym przez człowieka. Badania objęte zostaną wybrane fragmenty dolin rzecznych wzdłuż transektu N-S przez Karpaty Zachodnie (Polska, Słowacja). Są to obszary historycznie uwarunkowane zróżnicowanym użytkowaniem ziemi (różna wielkość działek rolnych) oraz gęstością zaludnienia. Ponadto, na Słowacji bobry migrowały z obszaru Polski, a więc inny jest jego czas obecności w danym środowisku. Wybór obszaru badań umożliwi także analizę aktywności bobrów z uwzględnieniem zróżnicowania rzeźby terenu oraz wybranych czynników meteorologicznych (w tym opadów atmosferycznych i temperatury). Rozpoznanie roli bobrów w małej retencji w środowisku górskim ma obecnie szczególne znaczenie ze względu na zmiany klimatyczne i problem susz. Morfologiczna aktywność bobrów w obszarach górskich jest stosunkowo słabo zbadana, pomimo jego dużej aktywności w tych terenach. Należy pamiętać, że bobry powodują także wymierne straty w gospodarce człowieka doprowadzając do lokalnych konfliktów między człowiekiem a bobrem. Bobry zwiększając swój zasięg mogą powodować szkody w wałach przeciwpowodziowych, niszczyć drzewa (w tym owocowe), blokują przepusty i groble, rowy melioracyjne, wybierają plony w pobliżu cieków, mogą powodować podtopienia użytków rolnych, infrastruktury drogowej. Wysokość odszkodowania wypłaconych za szkodliwe działania bobrów jest znacznie wyższa w stosunku do szkód wyrządzonych przez inne zwierzęta. Należy podkreślić, że zmiany zachodzące w środowisku górskim pod wpływem działalności bobrów są odmienne niż w obszarach nizinnych. Ponadto, badania obejmujące wpływ bobra nie tylko na środowisko naturalne, ale także na gospodarkę człowieka są rzadkością w Karpatach. Uzyskane w ramach planowanych badań wyniki, będą kompleksową analizą skutków inżynierskiej działalności bobrów na zmiany funkcjonowania dolin rzecznych i na gospodarkę człowieka po 40 latach od reintrodukcji pierwszego osobnika na obszar Karpat Zachodnich. Ponadto, wyniki mogą być wykorzystane do wypracowania rozwiązań dotyczących konfliktów człowieka i bobra w obszarach górskich.